

Европейска
комисия

Ръководство за потребителите относно Европейската процедура за искове с малък материален интерес

Кратко въведение в основните практически аспекти на използването на процедурата въз основа на регламента

Ръководство за потребителите относно

Европейската процедура за искове с малък материален интерес

Кратко въведение в основните практически аспекти на използването на процедурата въз основа на регламента

© Корица, стр. 16: iStockphoto

стр. 8, 12, 14, 22, 26, 30: Thinkstockphotos

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

Единен безплатен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

В края на изданието ще намерите библиографско каре.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2014 г.

ISBN 978-92-79-35859-3

doi:10.2838/93496

© Европейски съюз, 2014 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Относно настоящото ръководство

Целта на настоящото ръководство е да се направи пряко въведение в европейската процедура за искиве с малък материален интерес, наричана „процедурата“ в цялото ръководство. Ръководството е предназначено да помогне на потребителите на процедурата да разберат какво включва всеки етап от нея. По-специално то следва да помогне на дадена страна, която желае да започне дело по процедурата, както и на страната, срещу която е започнато дело.

Ръководството е сравнително кратко и ясно, за да бъде лесно достъпно и разбираемо. То не навлиза в големи подробности, като целта е описанието на отделните аспекти на процедурата да се запази възможно най-кратко и опростено.

За по-подробно описание на процедурата и за допълнителна информация, която може да позволи на ползвателите на процедурата да се запознаят с процедурата по-отблизо, може да се направи справка в придружаващото Практическо ръководство, като препратките към неговото съдържание могат да бъдат намерени в повечето параграфи на Ръководството за потребителите по следния начин – „ПР 1.1“.

За улеснение настоящото ръководство е разделено на части, както следва:

Въведение – Предприемане на правни действия за събиране на презгранично вземане в ЕС	5
Част първа – Цел, употреба и приложно поле на описаната процедура	8
Част втора – Въпроси, свързани с разходите и разноските	12
Част трета – Подаване на иск с малък материален интерес в съда	16
Част четвърта – Отговаряне на иск	22
Част пета – Пристъпване към постановяване на решение	26
Част шеста – След постановяване на решението	30

Въведение – Предприемане на правни действия за събиране на презгранично вземане в ЕС

Ако възникне презгранично вземане и ищецът не може да получи плащане, изпълнение на задължението, от което произтича вземането, или да договори приемливо уреждане на ииска, може да е необходимо предприемането на правни действия. В такава ситуация има няколко различни процедури, които могат да се приложат, в зависимост от размера и естеството на ииска и дали той се оспорва или не.

Следователно преди да предприеме правни действия за събиране на вземане, съответното физическо лице или предприятие в ЕС ще трябва да реши коя процедура да използва. Това решение ще зависи до голяма степен от обстоятелствата в конкретния случай, защото макар процедурите да се припокриват до известна степен, те са предназначени най-вече за уреждане на различни ситуации.

Кога е уместно да се използва процедурата?

Процедурата може да се използва за искове на стойност до 2 000 EUR, включително искове, които не са насочени към плащане на парична сума, и може да се използва както при искове, които се оспорват, така и искове, които не се оспорват. Процедурата е

предназначена да бъде сравнително бърза и не особено скъпа процедура. Тя е особено полезна за ищци, които не желаят да ползват услугите на или да бъдат представлявани от адвокат, тъй като процесуалното представителство не е задължително.

Процедурата може да се използва за повечето презгранични искове от гражданско или търговско естество, включително тези, които произтичат от договори, вземания за обезщетение за загуба или вреди, както и за доставка на стоки. Някои видове дела обаче са изключени от приложното поле на процедурата. Такива са семейноправните дела и делата за издръжка, трудовоправни спорове и социално осигуряване, както и делата, свързани с обявяване в несъстоятелност.

По принцип процедурата е писмена – изслушване се провежда само по делата, по които съдът го счита за необходимо за решаване на делото или ако това е в интерес на справедливостта. Освен това ищците, използващи процедурата, имат право да получат помощ при попълване на исковия формуляр. Съдилищата следва да дават указания по процесуалните въпроси.

Други процедури за събиране на презгранични вземания

Преди да решите дали да използвате процедурата е препоръчително да проучите дали за съответния вид иск евентуално е препоръчителна или задължителна друга процедура. За събиране на презгранични вземания в ЕС съществуват следните варианти:

- За всички иски за **издръжка** следва да се използва Регламентът относно задълженията за издръжка.
- За безспорни вземания, при които е било издадено съдебно разпореждане или друго потвърждение на правото на парична сума, може да се използва **европейско изпълнително основание („ЕИО“)**. За повече информация относно ЕИО може да се направи справка в Практическото ръководство за прилагането на Регламента относно европейско изпълнително основание, който може да бъде намерен онлайн на: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_bg.pdf
- За парични иски, които не са свързани с **издръжка** и **за които ищецът смята**, че не са или няма да бъдат оспорвани, е подходяща процедурата за **европейска заповед за плащане („ЕЗП“)**. Тази възможност е особено привлекателна за ищци, които се опитват да съберат парични дългове от множество длъжници, тъй като е предназначена за бързо уреждане на иски, които не могат да бъдат оспорвани.

Освен това тя е специално предназначена за електронно подаване на молби, когато това е възможно.

- За повече информация относно ЕЗП може да се направи справка в Практическото ръководство за прилагането на Регламента за европейската заповед за плащане, който може да бъде намерен онлайн на: <http://ec.europa.eu/justice/civil/document/>
- За други видове граждански и търговски иски, включително иски на стойност над 2 000 EUR, може да съществуват национални процедури, тъй като в някои държави членки има специални процедури за конкретни видове иски. Приети са европейски правила за определяне на това кой съд може да разглежда дела, по които юрисдикция претендират няколко държави членки. Когато трябва да се изпълни национално решение или заповед в друга държава членка, трябва да се следва процедурата от Регламент „Брюксел I“. За обща информация относно презграничните гражданскоправни спорове в ЕС може също така да се направи справка в Насоките за гражданите, публикувани от Европейската съдебна мрежа по граждански дела⁽¹⁾.
- Уебсайтът на европейския портал за електронно правосъдие съдържа голямо количество материали за презграничните съдебни спорове по граждански и търговски дела в ЕС⁽²⁾.

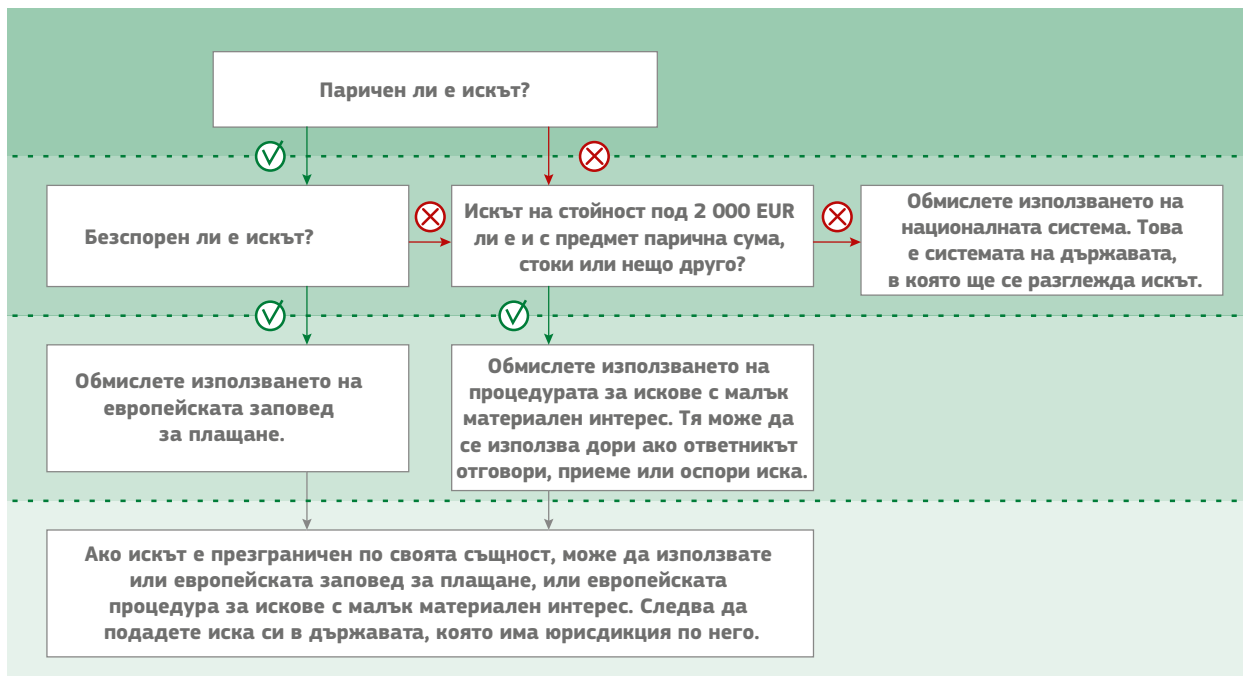
⁽¹⁾ Вж. http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_litiges_civils_transfrontaliers_bg.pdf

⁽²⁾ Вж. https://e-justice.europa.eu/content_going_to_court-32-bg.do?init=true

Как да се избере коя процедура да се използва

Ищецът следователно може да избира измежду няколко процедури. Как да направи своя избор?

Схемата по-долу дава представа за пригодността на отделните процедури за различните видове дела.

Част първа –
Цел, употреба
и приложно поле на
описаната процедура

1

1.1 Какво представлява европейската процедура за искове с малък материален интерес? – [ПР 1.1]

Европейската процедура за искове с малък материален интерес е вид съдебна процедура за предявяване на граждански искове в ЕС, която:

- се използва само за презгранични дела: вж. 1.2;
- се използва за искове на стойност до 2 000 EUR: вж. 1.4;
- може да се използва за парични и непарични искове;
- може да се използва както за спорни, така и за безспорни искове;
- няма нужда от представителство от адвокат, то не е необходимо, но не е и забранено;
- е предназначена да бъде сравнително бърза, лесна за използване и по-малко скъпа от други процедури;
- не замества подобни национални процедури и следователно е незадължителна, което означава, че ако може да се използва за даден иск, обикновено съществува и национална процедура, която може да се използва за предявяване на иска, като ищецът трябва да избере между двете процедури.

1.2 Какво означава презгранично дело? – [ПР 2.2.2]

Дело, при което поне една от страните не е установена в държавата членка, в която се намира съдът, който разглежда иска³.

Дали делото е презгранично или не се определя към датата, на която компетентният съд е получил иска.

1.3 Какви видове искове могат да бъдат предявени чрез процедурата? – [ПР 2.1.4]

Процедурата може да се използва за повечето видове граждански или търговски искове, като например:

- плащане на парична сума;
- вреди, произтичащи от злополука;
- доставка на стоки или други движими вещи;
- искане за изпълнение на договор;
- прекратяване или предотвратяване на незаконно действие.

⁽³⁾ Трябва да се има предвид, че Дания не е обвързана от Регламента и следователно иск срещу установена в Дания страна трябва да бъде предявен съгласно действащата там процедура.

1.4 Как да постъпя, ако искът не надхвърля 2 000 EUR? – [ПР 2.1.1]

Ако искът се отнася до плащане на парична сума, стойността му ще бъде тази сума.

Ако искът не се отнася до плащането на парична сума, трябва да се определи стойността на такъв непаричен иск – ПР 2.1.2.

Ако в случай на неизпълнение на непаричния иск има възможност да се подаде паричен иск, това трябва да се посочи отделно.

Когато се изчислява стойността на иска, се изключват всички лихви, разходи и разноски.

1.5 Искове в евро или в друга валута

Финансовата стойност на иска ще трябва да бъде посочена във валутата, използвана от съда. Това може да се направи в исковия формуляр (формуляр А), който дава възможност за това в точка 7. Когато използваната от съда валута е различна от използваната от ищеца валута при изготвянето на иска, стойността на иска ще трябва да бъде посочена в подходящата валута чрез конвертиране на заявената сума във валутата на съда. След това искът следва да бъде посочен в тази валута, както е предвидено в точка 7 от исковия формуляр.

Освен това, тъй като не всички държави членки на ЕС, използват еврото, за да се определи дали искът не надвишава финансовия таван от 2 000 EUR, ищецът ще трябва да конвертира стойността на иска в евро в деня, в който искът се подава в съда. Не е необходимо в исковия формуляр да се посочва стойността в евро, освен ако съдът, до който се изпраща искът, използва именно еврото.

Възможно е държавите членки да разполагат със специални процедури за конвертиране на валута, така че когато е необходимо конвертиране, е препоръчително да се обърнете предварително към съда, за да разберете какви са приложимите ред и условия. Съдилищата също така ще могат да ви информират дали биха приели искове във валута, различна от тази на съответната държава членка.

1.6 Има ли граждански искове, които не могат да бъдат предявени чрез процедурата? – [ПР 2.1.3]

Някои граждански искове са изключени от приложното поле на Европейската процедура за искове с малък материален интерес, както е посочено в член 2 от Регламента за процедурата, например искове за издръжка и искове, произтичащи от трудови договори. Исковете, свързани с данъчни, митнически или административни дела, също са изключени.

Някои други искиве не се считат за граждански и търговски искиве. За повече информация относно категоризирането на тези искиве вж. ПР 2.1.5.

1.7 Необходимо ли е да се наеме адвокат, за да се използва процедурата? – [ПР 9.1.1]

Не е необходимо да се наеме адвокат, но също така не е и забранено.

Ако една от страните по дело по процедурата наеме адвокат, това може да се отрази върху присъждането на разноските от съда: вж. ПР 9.1.2 и част втора.

Част втора –

Въпроси, свързани с
разходите и разноските

2

2.1 Колко струва използването на процедурата? – [ПР 3.3]

В повечето държави членки на ЕС, ще трябва да се плати такса на съда за подаване на молбата за започване на процедурата. Подробностите за плащането на тази такса трябва да бъдат посочени от ищеца в точка 6 от исковия формуляр (формуляр А).

Въпросната сума е различна, като информация за това следва да се търси на европейския портал за електронно правосъдие.

Освен това може да има разходи, ако се ползват услугите на адвокат, а също и за определени свидетели, като например експерти.

2.2 Осъждане на загубилата страна да плати разноските

По принцип в края на делото съдът осъжда загубилата страна да плати разноските. Тези разноски трябва да бъдат съразмерни на иска и съдът не следва да присъжда несъразмерни разноски за покриване на хонорарите на адвокатите.

2.3 Съпътстващи разноски за процедурата

Въпреки че Европейската процедура за искове с малък материален интерес е предназначена да бъде процедура със сравнително ниски разходи, все пак трябва да се очаква, че използването на процедурата ще се съпътства от разноски дори страната да не е наела адвокат. Когато се ползват услугите на адвокат, наелата го страна трябва да има предвид, че е възможно дори и да спечели делото, разходите за правна консултация по делото да не ѝ бъдат непременно присъдени.

2.4 Разноски при провеждане на изслушване

Освен плащането на съдебните такси, посочени в точка 2.1, страните следва да имат предвид, че има съпътстващи разноски, ако поискат изслушване и съдът се съгласи. В този случай страните могат да очакват да се наложи да платят разходите за всички експерти и други свидетели, разходите за превод на документите и за всяка специална процедура, използвана по време на изслушването, например видеоконферентна връзка. Съдът трябва да има предвид допълнителните разходи, ако делото изисква устни показания от страните и евентуални свидетели.

Като цяло разходите, свързани с провеждането на изслушване, следва да бъдат сведени до минимум, тъй като съдът следва да използва най-опростения метод за събиране на доказателства, който е най-малко обременителен за страните.

2.5 Кой плаща разходите за процедурата? – [ПР 6.4]

По принцип страната, срещу която е произнесено решението, плаща съдебните разноси на другата страна. Както вече беше отбелязано, съдът ще определи разноските въз основа на правилото, че не се присъждат разходи, които са несъразмерни спрямо стойността на иска или са били извършени без нужда, като това включва разходите, платени от спечелилата страна, ако тя е наела адвокат.

2.6 Разходи по изпълнението

На ищците се препоръчва преди подаването на иска да проучат всички елементи, които показват дали си заслужава искът да се предявява. Тези елементи включват разходите за процедурата, както и основните въпроси за това дали ответникът разполага със средства, за да плати иска, или от които той може да бъде платен. Ищците също така трябва да са наясно, че освен разходите за процедурата, ще трябва да се платят определени разходи за принудително изпълнение на решението, по-специално съответните разходи във връзка с присъдената сума.

Част трета –
Подаване на иск с
малък материален
интерес в съда

3

3.1 Как се подава иск? – [ПР Част 3]

Първото нещо, което трябва да направите, преди да използвате процедурата, е да определите основанието на иска и да съберете всички писмени доказателства, които са необходими в негова подкрепа.

За да започнете процедурата, след като тези доказателства са събрани, е необходимо да получите копие от исковия формуляр, тъй като процедурата по същество е писмена процедура.

3.2 Откъде може да получите искъв формуляр? – [ПР 3.2]

Исковият формуляр (формуляр А) следва да бъде предоставен на разположение във всички държави членки на ЕС, във всеки съд или правораздавателен орган, пред който може да се започне процедурата.

В зависимост от предвиденото в държавите членки формулярът може да бъде на разположение и на други обществени места, като например обществени библиотеки, консултантски центрове и организации на потребителите.

Освен това електронните версии на формуляра, както и на другите формуляри по процедурата, са налични на всички официални

езици на ЕС. Те могат да бъдат намерени в раздела „Формуляри с динамично съдържание“ на европейския портал за електронно правосъдие. Това е връзката към версията на български език:

https://e-justice.europa.eu/dynform_intro_form_action.do?idTaxonomy=177&plang=bg&init=true&refresh=1

3.3 Как се използва исковият формуляр?

Формулярът съдържа подробни инструкции за попълване.

3.4 Предоставя ли се помощ за попълване на формуляра? – [ПР 4.1.3]

Държавите членки на ЕС, трябва да осигурят практическа помощ при попълване на формулярите по процедурата на ищците и на другите страни.

3.4.1. Помощ от персонала на съда

Предоставянето на помощ от персонала на съда при попълване на формуляра не може да обхваща предоставяне на правна консултация. Консултантските агенции обаче могат да ви посъветват по отношение на разглеждането на иска по същество.

3.4.2. Други източници на помощ

Помощта за попълване на исковия формуляр се предоставя по различен начин в зависимост от предвиденото във всяка държава членка. В много държави членки са създадени мрежи от потребителски, правни и други консултантски центрове, където ищците и съответно ответниците могат да потърсят съвет относно формулярите и процедурите в рамките на процедурата. Освен това на местата, в които има достъп до мрежата на европейските потребителски центрове (МЕПЦ), тя може да предостави потребителски съвети на ищците във връзка с иски по процедурата. На ищците и на ответниците се препоръчва да проверят какви услуги се предлагат там, където живеят, като в тази връзка могат да направят справка в уебсайтове като този на ГД „Здравеопазване и политика за потребителите“⁴ и европейския портал за електронно правосъдие⁵.

⁽⁴⁾ Вж. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_en.htm

⁽⁵⁾ Вж. точка 2.2.

3.5 Искане за устно изслушване. – [ПР 5.3]

По принцип Европейската процедура за иски с малък материален интерес е писмена процедура, поради което информацията, която съдът ще вземе под внимание, ще бъде в писмен вид, и поради това не е необходимо присъствие в съда.

Съдът се произнася по делото въз основа на предоставената от ищеца информация, а ако ответникът оспорва искът, и информацията, представена от него.

Въпреки това съдът може да проведе устно изслушване, ако прецени, че това е необходимо, за да се произнесе по делото. Ищецът и ответникът също имат право да поискат изслушване. Ако до съда бъде подадено такова искане, той трябва да проведе изслушване, освен ако смята, че това не е необходимо за достигане до справедливо решение по делото.

Ищецът може да поиска устно изслушване, като попълни съответната точка в исковия формуляр, тоест точка 8.3, и представи основанията за искането си.

3.6 До кой съд трябва да бъде изпратен формулярът? – [ПР 3.1]

Съдът, който е компетентен да гледа делото, обикновено е съдът по мястото на установяване на ищеца или ответника.

Необходимо е първо да се определи съдилищата на коя държава или държави от ЕС са компетентни съгласно съответното законодателство на ЕС. Това означава да се проучи как се прилагат в конкретния случай правилата относно компетентността и след това да се установи кое от съдилищата може да поеме делото в съответната държава.

За потребителите е особено важно да са наясно с възможността да подадат молба в съда в държавата, в която живеят. За тази цел потребителят се определя като лице, което не действа с търговска или стопанска цел във връзка с предмета на спора, за който е подаден искът (по отношение на правилата относно компетентността, засягащи потребителите, вж. по-специално ПР 3.1.2.1).

Допълнителна информация за правилата относно компетентността може да бъде намерена на европейския портал за електронно правосъдие.

3.7 Изпращане на исковия формуляр до съда – [ПР 3.5]

Исковият формуляр може да бъде изпратен до съда по пощата или чрез всяко друго средство за комуникация, което е допустимо за съответния съд, както и да бъде подаден лично в съда.

Информация за начините на подаване на исковия формуляр следва да бъде налична на европейския портал за електронно правосъдие, както и на местните уебсайтове в съответната държава.

3.8 Какви документи трябва да бъдат изпратени заедно с исковия формуляр? – [ПР 3.4]

Тъй като Европейската процедура за искове с малък материален интерес е писмена процедура, всички необходими документи в подкрепа на молбата трябва да бъдат изпратени заедно с исковия формуляр. Те могат да включват заповеди, разписки, фактури или доклади, кореспонденция между страните, както и фотографии и друг нагледен материал. Какво ще бъде необходимо ще зависи от фактите по делото. Целта е да се гарантира, че съдът разполага с цялата необходима информация, на която да основе своето решение.

3.9 На какъв език следва да бъдат подадени формуляр А и другите документи? – [ПР 3.6]

Исковият формуляр и подкрепящите документи следва да бъдат подадени на езика, използван от съда, или на друг език, който съдът би приел. Тази информация следва да бъде налична на съответните уебсайтове. Възможно е да не е необходимо да превеждате подкрепящите документи. Понякога може да бъде от полза да се обърнете за това пряко към съда.

3.10 Има ли нещо друго, което трябва да бъде изпратено с иска? – [ПР 3.3]

Когато съдът изисква плащането на такса за подаване на иска, може да се окаже необходимо да предоставите на съда информация относно начина на плащане на таксата. В исковия формуляр има празно място, предназначено за тази цел (вж. също така точка 2.1 по-горе). В някои държави членки може да е необходимо да платите таксата, преди съдът да започне процедурата.

В случай че става въпрос за дело, по което ответникът оспорва вземането, може да бъде от полза съдът да се запознае с други доказателства, които ищецът евентуално би искал да представи, включително имената на свидетели и всички медицински, технически или други експертни лица.

3.11 Какво се случва, когато съдът получи исковия формуляр? – [ПР 4.1.1/2]

Най-напред съдът проверява получения формуляр и придружаващите го документи, за да се увери, че формулярът е правилно попълнен, след това, че искът попада в приложното поле на процедурата и накрая дали той е основателен или не.

Съдът ще уведоми ищеца, ако искът остава извън приложното поле на процедурата или ако счита, че той е неоснователен. Той също така може да поиска от ищеца да допълни или да поправи исковия формуляр.

3.12 Разглеждане на искане за поправяне на исковия формуляр. – [ПР 4.1.4]

Съдът може да изпрати на ищеца формуляр Б, с който ищецът следва да попълни или да поправи исковия формуляр. Това може да включва промяна на езика, на който е изготвен искът, вписване на допълнителна информация, която се изисква от съда, преди да вземе решение дали искът попада в приложното поле на процедурата, или дали е основателен, или просто да се поправят очевидни грешки.

Съдът определя срока, в който ищецът трябва да отговори на искането, отправено във формуляр Б. Ако ищецът не попълни

или не поправи исковия формуляр в срока, определен от съда, молбата се отхвърля. При изключителни обстоятелства съдът може да удължи срока, ако прецени, че това е необходимо за защита на правата на страните.

3.13 Какво се случва, ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на процедурата? – [ПР 4.1.2]

Ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на процедурата, той не го отхвърля. Ищецът има възможност да оттегли иска, а ако това не се случи, съдът образува производство по иска съгласно подходящата национална процедура, която е най-сходна с процедурата.

3.14 Какво се случва, ако съдът отхвърли иска? – [ПР 4.1.1]

Отхвърлянето на този етап е процедурно решение и искът не се разглежда по същество, така че ищецът може да подаде иска повторно съгласно процедурата (като вземе под внимание причините за отхвърляне на първоначалния иск) или подходящата национална процедура.

3.15 Кой уведомява ответника за иска? – [ПР 4.2]

Съдът попълва част 1 от формуляра за отговор (формуляр В) и го изпраща на ответника заедно с копия на подкрепящите документи, когато е подходящо. Съдът прави това в срок от четиринадесет дни след получаването на правилно попълнения или поправения иск формуляр.

Част четвърта –
Отговаряне на иск

4

4.1 Варианти за ответника при връчване на иска – [ПР 4]

Ответникът има право или да отговори на иска, след като му е бил връчен, или да не прави нищо.

4.2 Последици, ако не се отговори на иска

Ако ответникът не отговори на иска в срок от тридесет дни от връчването му или до изтичането на предоставеното от съда удължаване на този срок (вж. точка 3.3), съдът ще постанови решение по иска.

4.3 Отговаряне на иска – [ПР 4.3]

Ответникът може да отговори на иска, като използва част II от формуляр В или по всякакъв друг подходящ начин. Отговорът трябва да бъде придружен от всички уместни документи, които подкрепят доводите на ответника. Отговорът следва да бъде представен в срок от тридесет дни от връчването. Тридесетдневният срок може да бъде удължен от съда при извънредни обстоятелства, ако това е необходимо за защита на правата на страните. За удължаването трябва да бъде подадена молба до съда в съответствие с подходящите процедури на съответния съд.

4.4 Възможности за отговор на иска – [ПР 4.3]

Ответникът разполага с различни варианти за отговор на иска. Те включват:

- плащане на поисканата сума за уреждане на делото;
- признаването на иска по същество и
 - съгласяване, че исканата сума може да бъде платена и извършване на плащането и/или
- предлагане да се извърши плащане за уреждане на целия иск чрез разсрочено плащане на сумата или чрез плащане на вноски, или
- оспорване на исканата сума;
- оспорване на иска по същество,
 - на целия иск или на част от него;
 - а също и по отношение на исканата сума;
 - и изготвяне на насрещен иск, като се използва исков формуляр А;
- оспорване на компетентността на съда, без да се оспорва искът по същество;
- оспорване на иска по процедурни причини, например
 - предметът е извън приложното поле на процедурата, или
 - стойността на иска надхвърля финансовия праг за процедурата, или
 - искът не е презграничен иск⁶.

⁽⁶⁾ Вж. точка 1.2.

4.5 Искане за устно изслушване. Вж. също точка 3.5

Ответникът също така може да поиска устно изслушване, като използва част II, точка 3 от формуляр В, като в част II, точка 2 от формуляр В може да посочи какви свидетели и други доказателства ще бъдат представени, както и да приложи всички съответни подкрепящи документи по отношение на всеки подаден насрещен иск.

Важна забележка: Правилата по отношение на езика са едни и същи за иска, за отговора и за насрещния иск (вж. точка 3.9).

4.6 Какво се случва, ако оспорването на компетентността е успешно? – [ПР 3.1.2.1/2]

Ако оспорването на компетентността е успешно, например искът е срещу потребител и не са били спазени правилата за компетентност на съда по местоживеенето на потребителя, искът не може да се разглежда по-нататък и ищецът трябва да го оттегли, като евентуално подаде нов иск в компетентния съд.

4.7 Иск извън приложното поле на процедурата: какво се случва? – [ПР 2.1 и 4.1.2]

Ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на процедурата поради стойността или предмета на иска, той трябва да информира страните в срок от тридесет дни от получаването на отговора на ответника. В този случай не може да се започне процедурата. Ищецът може да оттегли иска и да обмисли дали да подаде нов иск съгласно подходящата национална процедура или съдът може да образува производство по иска съгласно съответното национално процесуално законодателство.

4.8 Какво се случва, ако насрещният иск надхвърля финансовия праг? – [ПР 4.4]

Ако стойността на насрещният иск надхвърля финансовия праг, искът и насрещният иск попадат извън приложното поле на процедурата и не може да се започне процедурата. Последниците от това са представени в точка 4.6. За тази цел стойността на насрещния иск и тази на иска се оценяват отделно, без да се обединяват.

4.9 Какво може да направи ищецът, когато ответникът подаде отговор? – [ПР 4.5]

Съдът трябва да изпрати на ищеца копие от отговора на ответника и всички придружаващи документи в срок от четиринадесет дни от получаването. Това важи и за всички насрещни искиве, подадени от ответника. Ищецът има тридесет дни да отговори на насрещния иск. Той може да направи това, като използва формуляра за отговор или по друг подходящ начин. Подобно на отговора на ответника до съда, тридесетдневният срок може да бъде удължен от съда (вж. точка 4.3).

Част пета –

**Пристъпване към
постановяване на решение**

5

5.1 Каква е ролята на съда при решаване на спорни въпроси? – [ПР 5.1]

По принцип Европейската процедура за искове с малък материален интерес е писмена процедура и съдът следва да поеме инициативата по отношение на това какви доказателства и допълнителна информация са необходими, за да се вземе решение по всички спорни въпроси, както и как доказателствата ще бъдат получени от съда.

5.2 Какви са вариантите за съда? – [ПР 5]

Съдът разполага със следните варианти:

- да поиска допълнителни подробности за иска и/или насрещния иск;
- да получи доказателства;
- да проведе устно изслушване.

5.3 Какво се случва, ако съдът поиска допълнителна информация от страните? – [ПР 4.1/5.2]

Освен че може да поиска допълнителна информация от ищеца, когато подава исков формуляр (вж. точка 2.13), или от ответника, който подава насрещен иск, съдът има правомощията да поиска от страните да предоставят допълнителни подробности по

отношение на иска и/или насрещния иск в срок, определен от съда. Този срок не трябва да бъде повече от тридесет дни от деня, в който съдът е получил отговора на ответника по иска или съответно отговора на ищеца по насрещния иск.

При изключителни обстоятелства срокът може да бъде удължен, но само ако това е необходимо за защита на правата на страните. За целта до съда трябва да се подаде молба за такова удължаване съгласно подходящите процедури на съответния съд.

5.4 Какво се случва, ако страните не се съобразят с искането на съда? – [ПР 5.2]

Когато съдът определя срок за получаване на поисканата допълнителна информация, той трябва да информира страните за последиците, ако не предоставят исканата от съда информация в определения или евентуално удължения срок. Те биха могли да включват отхвърляне на иска или насрещния иск или постановяване на решение срещу неизправната страна.

5.5 Какво се случва, ако съдът реши да проведе устно изслушване? – [ПР 5.3]

Съдът може да реши да проведе устно изслушване, ако е на мнение, че това е необходимо, за да се решат спорните въпроси: вж. точка 3.5. Ако реши да направи това, той трябва да призове

страните и изслушването трябва да се проведе в срок от тридесет дни от връчването на призовките. При определени обстоятелства тридесетдневният срок може да бъде удължен, но само ако това е необходимо за защита на правата на страните.

5.6 Какво става с доказателствата по време на устното изслушване? – [ПР 5.1, 5.4 и 5.5]

Ако съдът реши да проведе устно изслушване, той решава какви са необходимите доказателства, за да се вземе решение по делото и как следва да бъдат представени тези доказателства. Съдът ще уведоми страните какви са необходимите доказателства, включително устни, и как следва да бъдат представени. Доказателствата могат да бъдат представени под формата на писмени декларации на страните и всички свидетели, включително експерти.

Съдът може да разпорежи доказателствата да бъдат представени чрез използване на ИКТ методи, като например видеоконферентни разговори или други средства на комуникационните технологии, ако това е възможно. Въпреки че съдът взема окончателното решение какви доказателства ще бъдат разгледани и по какъв начин да бъдат представени, страните винаги имат възможност да направят предложения относно доказателствата, включително относно използването на такива ИКТ приложения. Както е посочено в точка 2.4, съдът трябва да използва най-евтиния и възможно най-опростен метод за получаване на доказателства и трябва да има предвид разходите за това.

5.7 Трябва ли и двете страни да присъстват на устното изслушване?

Както се вземат под внимание разноските, ако съдът поиска устни показания, той може да реши да не задължава една от страните или и двете страни да присъстват, или доказателствата от едната от тях или от двете могат да бъдат представени под формата на писмена декларация, подадена до съда.

5.8 Необходимо ли е присъствието на адвокат на устното изслушване?

Както по принцип е нормално за процедурата, не е необходимо да се наема адвокат за изслушването. Допустимо е страните да наемат адвокати, но разноските за това няма непременно да бъдат възстановени напълно от другата страна, ако делото бъде спечелено: вж. точка 2.5.

5.9 Как страна, която не се представлява от адвокат, следва да се подготви за устното изслушване?

Както при всяко изслушване в съда, страната по производството (независимо дали ищецът или ответникът) следва да обмисли предварително аргументите по делото и да се увери, че разполага с всички необходими документи и свидетели за изслушването.

5.10 Как съдът провежда изслушването? – [ПР 5.6]

Ролята на съда е да определи всички аспекти от процедурата по изслушването. Това означава, че съдът не само решава какви доказателства ще бъдат изслушани и как ще бъдат представени, но и взема решение по всички процесуални въпроси и информира страните за тях. Страните не са задължени да правят каквато и да е правна оценка на иска или съответно насрещния иск, това се прави от съда. Освен това съдът във всеки един момент се стреми да се постигне уреждане на случая между страните.

5.11 Кога съдът постановява своето решение? – [ПР 6.1]

Съдът ще постанови решение, когато бъде изпълнено едно от следните условия:

- когато една от страните не е изпълнила нито едно от изискваните действия в съответния срок в хода на процедурата и съответно е неизправна страна, съдът може да издаде решение срещу тази страна при изтичане на въпросния срок: вж. по-долу ПР 6.1.1 и 6.1.2;
- в срок от тридесет дни от получаването на отговора по иска или съответно насрещния иск, когато съдът реши да не се провежда устно изслушване и не изисква допълнителна информация от страните;

- в срок от тридесет дни от получаването на цялата поискана от съда информация, когато той изисква допълнителна информация от една от страните и тя предостави информацията в съответния срок;
- в срок от тридесет дни от получаването на доказателства, без да се провежда устно изслушване;
- в срок от тридесет дни от провеждането на устното изслушване.

Ако съдът не може да произнесе решението в срок от тридесет дни, той трябва да предприеме действия, за да произнесе решение възможно най-скоро след това.

5.12 Как страните разбират за решението? – [ПР 6.3]

Съдът трябва да връчи решението на страните. Обикновено решението следва да бъде връчено незабавно след постановяването му и за предпочитане в сроковете, определени в точка 5.11. Ако решението не бъде връчено на страните в рамките на няколко дни след изтичането на тези срокове, на страните се препоръчва да отправят запитване в съда дали е било постановено решение и, ако това е така, кога е било или ще бъде връчено.

Част шеста –

След постановяване на решението

6

6.1 Какво могат да направят страните след като бъде постановено решението? – [ПР 7 и 8]

Страната, в чиято полза е било отсъдено, може да предприеме действия за изпълнение на решението. За тази цел решението може да бъде изпълнено в друга държава членка на ЕС:

- по същия начин както ако е било постановено в тази държава;
- без да се изисква специална процедура;
- без да е необходима декларация за изпълняемост;
- независимо дали има възможност за обжалване;
- без да е необходим пощенски адрес или упълномощен представител в тази държава, и
- без да се изисква каквото и да е обезпечение.

6.2 Какво се изисква за изпълнение на решението? – [ПР 8.2]

Страната, която желае изпълнение на решение, трябва да представи копие от решението и заверено от съда удостоверение. Всяка от страните може да поиска от съда да издаде удостоверение относно решението и съдът го издава, като използва формуляр Г.

6.3 На какъв език следва да бъде издадено удостоверението? – [ПР 8.3.2]

Страната, която желае изпълнение на решение, ще трябва да уведоми съда в коя държава членка се предвижда изпълнение и, ако в тази държава има повече от един официален език, конкретното място в държавата. Удостоверението трябва да бъде преведено или придружено от превод на съответния официален език на държавата, в която се иска изпълнение, или на друг език, който тази държава е посочила като приемлив.

6.4 Какви действия следва да предприеме страната, която желае изпълнение на решението, преди да пристъпи към официални мерки за изпълнение?

Би било добре вискателят по делото, тоест страната, в чиято полза е било отсъдено, да проучи всички фактори, които показват дали си струва да се изпълни решението. Разумно е на длъжника по съдебното решение първо да се изпрати официално писмено искане за плащане или изпълнение съгласно решението, заедно с предупреждение, че ако това не бъде изпълнено, вискателят ще пристъпи към ефективно изпълнение, което неизбежно ще доведе до допълнителни разходи за длъжника.

6.5 Може ли възискателят по делото да научи повече за методите за изпълнение? – [ПР 8.5.2]

Взискателят има достъп до информация за системите за правоприлагане в държавите членки на ЕС, на европейския портал за електронно правосъдие. Тази информация е за националните процедури за изпълнение и съдържа имената и адресите на съдебни изпълнители в различните държави.

6.6 Възможно ли е да се обжалва решението? – [ПР 7.2]

Дали може да се обжалва дадено решение или не зависи от законодателството на отделната държава членка на ЕС. Информация дали може да се обжалва дадено решение е налична и на европейския портал за електронно правосъдие.

6.7 Съществува ли някаква възможност решението да бъде преразглеждано? – [ПР 7.1]

Ответникът може да подаде молба за преразглеждане на съдебното решение по процедурата до компетентния съд в държавата членка на ЕС, в която е постановено решението, ако:

- исковият формуляр или призовките за устното изслушване са връчени по начин, който не изисква доказателство, че ответникът ги е получил лично или по друг начин, допустим съгласно процедурата, и;
- връчването не е извършено в срок, който позволява на ответника да организира защитата си, или;
- ответникът е бил възпрепятстван да оспори вземането поради обстоятелства извън неговия контрол или други извънредни обстоятелства, без вина от негова страна, при условие че ответникът е действал незабавно.

Важна забележка: Не може да се иска преразглеждане на решението в държава, в която е поискано изпълнение на решението.

6.8 Каки са последиците от преразглеждането? – [ПР 7.1.2]

Ако преразглеждането бъде отхвърлено, съдебното решение остава в сила и може да бъде изпълнено. Ако се установи, че преразглеждането е обосновано, решението се обявява за нищожно и ищецът ще трябва да повдигне нов иск.

6.9 Може ли да бъде отказано изпълнение? – [ПР 8.4]

Длъжникът по съдебното решение може да подаде молба до компетентният съд в държавата членка по изпълнението, с която да поиска да бъде отказано изпълнение с мотива, че то противоречи на по-ранно решение, постановено в която и да е държава членка или в държава извън ЕС.

6.10 Може ли изпълнението да бъде ограничено или забавено? – [ПР 8.4.3]

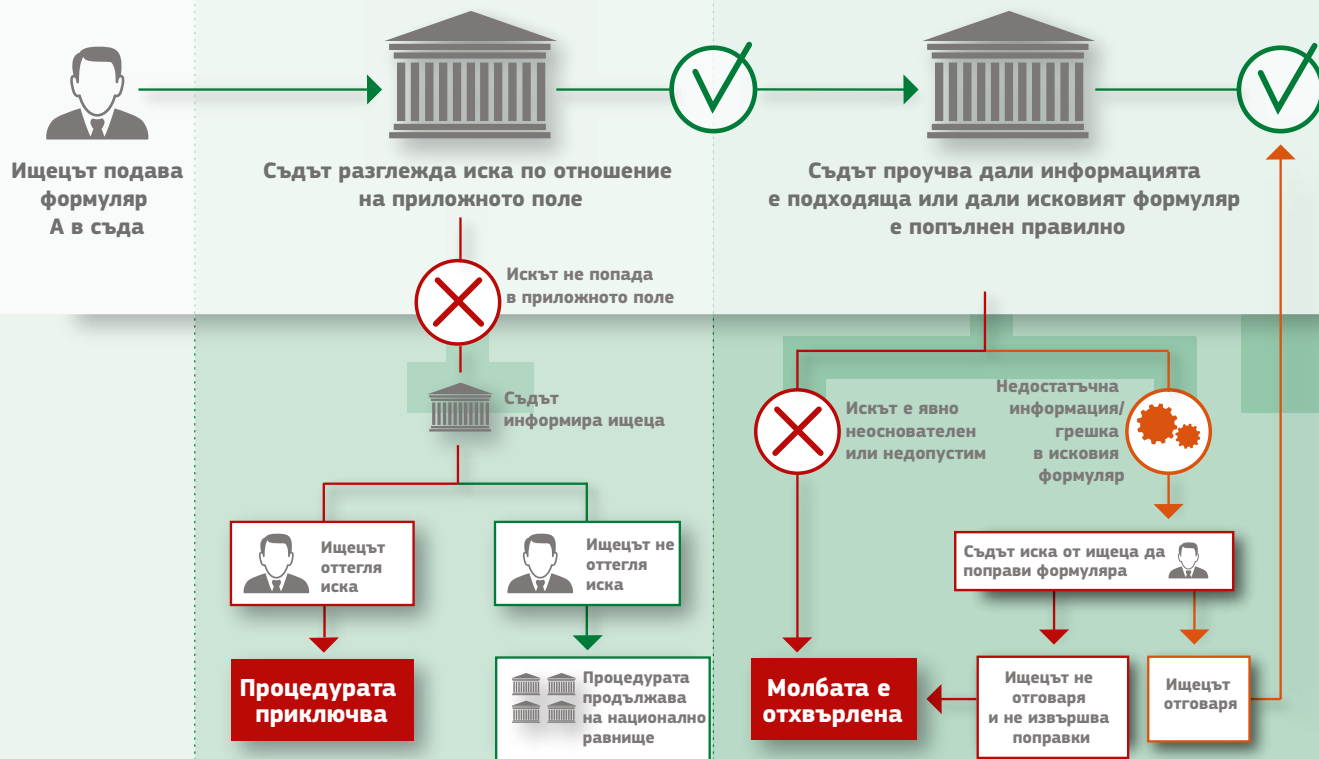
Страна, срещу която се иска изпълнение на решение, може да подаде молба до съда или компетентния орган в държавата членка, в която е поискано изпълнението, като поиска изпълнението да се ограничи или забави или да бъде определено обезпечение във връзка с изпълнението, ако:

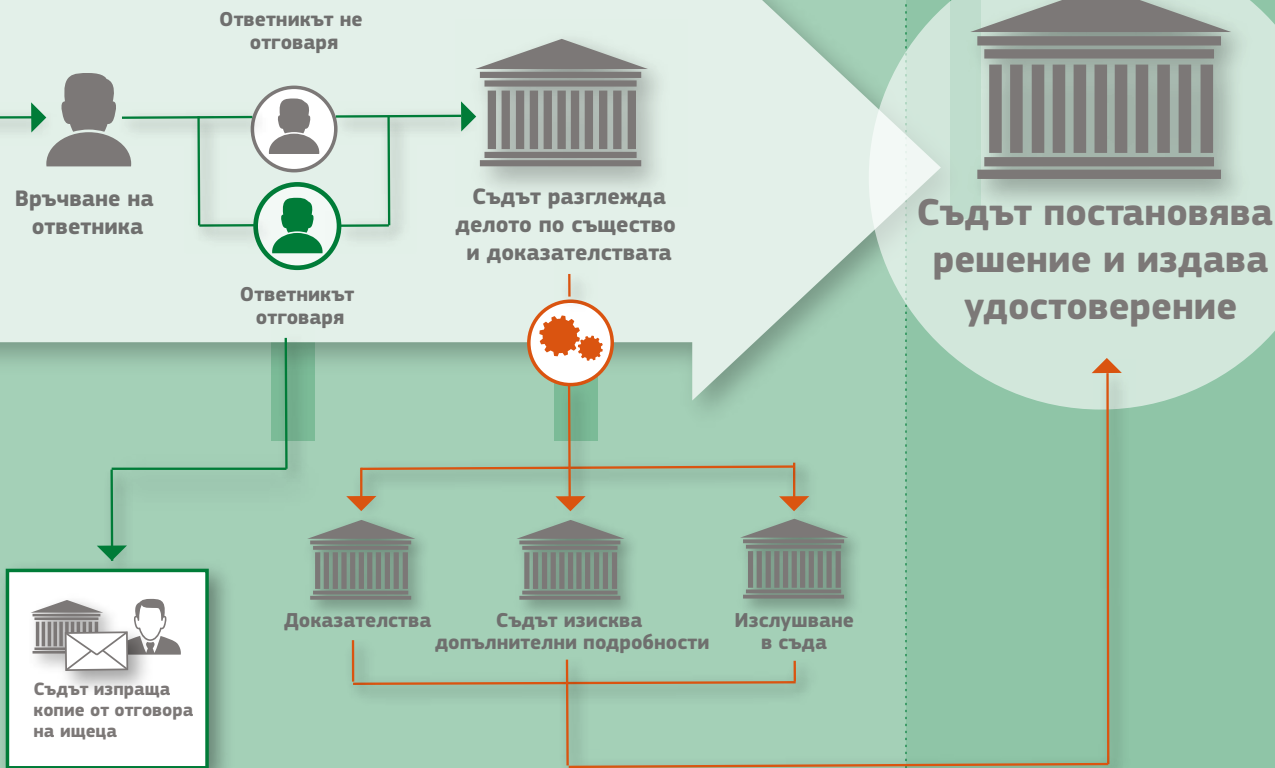
- една от страните е оспорила решение, постановено съгласно процедурата, или;
- все още е възможно да се оспори решението, или;
- една от страните е подала молба за преразглеждане на решението.

Схема за използване на процедурата

Схемата по-долу е включена, за да се илюстрират основните стъпки при подаването на иск съгласно процедурата. Целта не е да бъдат показани изчерпателно всички възможни елементи на процедурата, нито да се илюстрират аспектите, които се уреждат по-специално от националното процесуално право на държавите членки.

Процедура за **искове с малък материален интерес**

Европейска комисия

**Ръководство за потребителите относно Европейската процедура за иски с малък материален интерес -
Кратко въведение в основните практически аспекти на използването на процедурата въз основа на регламента**

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз

2014 г. — 35 стр. — 21 × 14,8 см

ISBN 978-92-79-35859-3

doi:10.2838/93496

КАК ДА СЕ СДОБИЕМ С ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЕС?

Безплатни публикации:

- един екземпляр:
чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- повече от един екземпляр или постери/карти:
от представителствата на Европейския съюз (http://ec.europa.eu/represent_bg.htm),
от делегациите в страни извън Европейския съюз (http://eeas.europa.eu/delegations/index_bg.htm),
като се свържете с услугата Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_bg.htm)
или като се обадите на 00 800 6 7 8 9 10 11 (безплатен номер в ЕС) (*).

(*) Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Платени публикации:

- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Платени абонаменти:

- чрез някой от търговските представители на Службата за публикации на Европейския съюз (http://publications.europa.eu/others/agents/index_bg.htm).

За контакти

Европейска комисия
Генерална дирекция „Правосъдие“
Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>

■ Служба за публикации

Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела

